

1. ULUSLARARASI INTERNATIONAL KONYA SANAT VE MİMARLIK SEMPOZYUMU

KONYA ART AND
ARCHITECTURE
SYMPOSIUM

17-19 Kasım November 2022

Gelenekten Geleceğe
Barınma Kültürü
Dwelling Culture
from past to the future

KAAS'22

BİLDİRİ ÖZET
KİTABI
ABSTRACT BOOK

SOYLULAŐTIRMAYA KARŞI TOPLUMSAL BİR ÇÖZÜM: VILLA VICTORIA

Öğr. Gör. Ali ŐAHİN

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0001-6169-8949

Dr. Öğr. Üyesi Betül HATİPOĞLU ŐAHİN

KTO Karatay Üniversitesi

ORC-ID: 0000-0002-0516-7120

Özet

İlk olarak Ruth Glass tarafından 1964 yılında ortaya konulan “soylulaştırma” kavramı, örnek uygulamalarını bu yıllardan itibaren çeşitli ülkelerde vermiştir. İlk uygulama Londra’nın işçi mahallelerindeki konutların orta ve üst sınıf tarafından satın alınması ve mevcut konutların yıkılıp yerine lüks konutların yapılarak bölgenin sosyal karakterinin değişmesiyle ortaya konulmuştur. Özellikle sosyoloji, mimari ve şehir planlama disiplinlerince tartışılan kavram, genel bir bakış açısıyla değerlendirildiğinde dönüşümün en temel göstergelerinden biridir. Bu noktada soylulaőtırmanın bir sonucu olan yerinden edilme kavramı da gündeme gelmektedir. Eski sakinlerin yerinden edilmesiyle ortaya çıkan sınıfsal ve mekânsal ayrışma kentsel anlamda önemli problemleri de beraberinde getirmektedir. Bununla birlikte ortaya çıkan diğer bir sorun çeşitliliğin ortadan kalkmasıdır. Jacobs ve Fainstein gibi önemli düşünürler çeşitliliğin kent için önemini ortaya koymaktadır. Bu noktada Villa Victoria örneği, soylulaőtırmaya, yerinden edilmeye karşı koyan ve çeşitlilik üreten önemli örneklerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Villa Victoria’da uygulanan tasarımın başarısı sadece yapılı çevredeki çeşitliliğin, sosyo-ekonomik bir çeşitlilik ortamıyla desteklenmesiyle sağlanmıştır. Bu uygulama; 1960lı yıllarda Amerika Birleşik Devletleri’nin en büyük şehirlerinden biri olan Boston’un merkezi konumunda yer alan South End’de yer almaktadır. Alan düşük gelirli Porto Rikolu kullanıcıların yaşadığı bir konut bölgesidir. Bu bölgenin yıkımına karar verildikten sonra geliştirilen projede orta-üst gelir grubuna yönelik lüks konutlardan oluşan bir alan tasarımına karar verilmiştir. Ancak mahalle sakinleri için yer deęiőtirme konutu ya da bir alan önerilmemiştir. Bu noktada mahalle sakinleri tasarlanan plana uymak ve yerlerinden edilmek yerine, 1968 yılında bir organizasyon kurarak, yetkili kuruluştan destek almışlardır. 90 gün içinde gerekli fonları toplayan kullanıcılar, Porto Riko’nun kamusal alanlarından,

kentsel formundan, mimarisinden ve peyzajından ilham alan bir tasarım için bir mimar ile çalışmışlardır. Alan, ekonomik konut, apartman blokları ve müstakil evlerin karışımı olacak şekilde tasarlanmıştır. Müstakil evler, Porto Riko'yu anımsatan renkli duvarlara, dik çatılara ve ön bahçelere sahip olacak şekilde tasarlanmıştır. Projede mevcut sokak yapısına uyularak ve geçirgen sınırlara sahip, farklı gelir ve yaş düzeyine hitap eden düşük ve yüksek katlı konutlar, karma kullanımlı yapılar, ticari birimler, bir okul, topluluk merkezleri ve sosyal servis birimleri önerilmiştir. Proje yayalara açık sokaklar, küçük parklar, kolay erişilebilir iş ve toplu ulaşım alanlarını içermektedir. Villa Victoria projesi, inşaatından bu yana geçen 50 yıl içinde yakın çevresinin değerinin artmasını sağlamıştır. Villa Victoria'ya komşu olan South End mahallesi, gelir düzeyi yüksek insanların tercih ve arzu ettiği; dairelerin milyonlarca dolara satıldığı prestijli bir alana dönüşmüştür. Çevresi bu şekilde soylulaşırken, Villa Victoria bu değişime karşı kendini korumuş ve hala ekonomik şekilde barınma ve günlük ihtiyaçların karşılanabildiği bir alan olarak kalmıştır. Bu bağlamda Villa Victoria; soylulaştırmadan, yerinden etmeden ve çeşitlik üreterek kentsel dönüşüm yapılabileceğini göstermesi bakımından ve teorik-uygulama konuları açısından öncü bir örnek olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Soylulaştırma, Çeşitlilik, Konut bölgesi, Kentsel dönüşüm